

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО
НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА
ТА ПРАВОВА ДЕРЖАВА»**

15-16 вересня 2017 р.

УДК 342(063)
ББК 67.3я43
В 36

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Алмаші М.М., к.ю.н., доцент; Берназюк Я.О., д.ю.н., професор; Бисага Ю.М., д.ю.н., професор; Белов Д.М., д.ю.н., професор; Віхляєв М.Ю., д.ю.н., доцент; Гомонай В.В., к.ю.н., доцент; Греца С.М., к.ю.н., доцент; Громовчук М.В., к.ю.н., доцент; Жемсикова Мартина, к.ю.н., доцент (Словацька Республіка); Ковач Юліус, д.ю.н., професор (Словацька Республіка); Лазур Я.В., д.ю.н., професор; Марцеляк О.В., д.ю.н., професор; Мраз Станіслав, д.ю.н., професор (Словацька Республіка); Натуркач Р.П., к.ю.н., доцент; Палінчак М.М., д.політ.н., професор; Петрецька Н.І., к.ю.н., доцент; Піфко О.О., к.ю.н., доцент; Полсднік Петр, к.ю.н. (Чеська Республіка); Різник С.В., к.ю.н., доцент; Рогач О.Я., д.ю.н., професор; Станіц Петр, д.ю.н., професор (Республіка Польща); Фрідманський Р.М., к.ю.н., доцент; Хорка Іван, д.ю.н., професор (Румунія).

Верховенство права та правова держава: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 15–16 вересня 2017 р. – Ужгород: Ужгородський національний університет, 2017. – 204 с.

ISBN 978-966-916-352-3

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Верховенство права та правова держава», яка за сприяння Центру українсько-європейського наукового співробітництва відбулася на юридичному факультеті Ужгородського національного університету 15–16 вересня 2017 р.

УДК 342(063)
ББК 67.3я43

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Правова інформатизація юридичної відповідальності за злочини проти природи в кримінальних кодексах радянської України Бойчук А. Ю.....	8
Кількісні характеристики Кримінального кодексу УСРР 1922 р. Клинок Б. В.	12
Злочини й покарання за Литовськими статутами Шевела В. О.	15

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Система захисту прав і свобод людини і громадянина: конституційна характеристика Велич Д. М.	18
Принцип законності як основоположний принцип проведення конституційної модернізації в Україні Володаренко С. В.	23
Державно-церковні відносини: окремі термінологічні питання Григорюк М. В.	27
Свідчення щодо створення громадських об'єднань як необхідна умова розбудови демократичної держави Дарофесві Н. І.	30
Повноваження органів місцевого самоврядування в правовій доктрині Валашини М. А.	33
Забезпечення гендерної рівності в представницьких органах в Україні Дерев'яний І. І., Девітхольський В. В.	37
Етичні питання правдивості у сфері охорони медицини Удальцов І. Ю.	40
Питання правовий природи конституційного права особи на свободу виїзду за кордон Удальцов І. Ю.	43

НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Міжнародно-правові акти як джерела правового регулювання
комерційних найменувань

Андрейчук Л. В. 47

Про напрямки вдосконалення правового регулювання нарахування
та сплати процентів за кредитним договором

Бабаскін А. Ю. 51

Дотримання нотаріальної таємниці у випадках участі нотаріуса в розгляді
цивільних справ у якості свідка

Баранкова В. В. 55

Припинення права власності у випадку загибелі майна

Білецький Д. М. 58

Окремі питання справедливого судочинства в розумінні
Європейського суду з прав людини

Гуйван П. Д. 62

Інститут зарахування зустрічних однорідних вимог (заліку)
в Проекті Європейського цивільного кодексу

Жданкіна Л. К. 66

До питання набувальної давності як способу набуття права власності
на житло

Немченко С. С. 70

Проблеми судової юрисдикції

Радченко П. І. 73

Спільні питання правових підстав створення сім'ї
за законодавством України

Ревуцька І. Е. 77

Основні види класифікацій процедури державної реєстрації
речових прав на нерухоме майно

Тамаря Я. В. 79

Особисті немайнові права в кодифікаціях
приватного права України та ЄС

Щербина Б. С. 82

НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Визначення господарської компетенції територіальної громади

Батченко А. І. 86

Типологія функцій господарського процесуального права

Івашота Н. В. 88

Состояние и перспективы специализации судебного рассмотрения антимонопольно-конкурентных дел в Украине	91
Мельник С. Б.	91
Проблеми розмежування господарсько-правових та адміністративно- правових засобів регулювання господарської діяльності	94
Петруненко Я. В.	94
Співвідношення загальноновизнаних норм та принципів міжнародного права у сфері правосуддя	97
Пігарева Г. І.	97

НАПРЯМ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Поширення сфери дії трудового права на правове регулювання праці самозайнятих осіб: постановка проблеми	101
Величко Л. Ю.	101

НАПРЯМ 6. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Щодо визначення ознак земельного спору, який вирішується в порядку адміністративного судочинства	104
Вакуліна С. В.	104
Специфічності процедури примирення в адміністративному судочинстві	107
Коваленко П. В.	107
Удосконалення процесуального законодавства, яке регламентує розгляд адміністративних справ, стороною яких виступають органи та посадові особи Національної поліції	113
Бударний О. В.	113
Введення в Україну авто на іноземних номерах: митні питання	117
Дорофеева Л. М.	117
Принцип доступності судочинства	120
Ковалюк О. М.	120
До питання специфічності приватності у сфері адміністративного судочинства	123
Коваленко В. В.	123
Проблема повноважень викликів підтримання в'їзків у податкових приватних осіб	127
Міхришвілі Н. А.	127
До питання організації роботи дільничного офіцера поліції поза межами публічного порядку в сільській місцевості	131
Мельничук П. І.	131

СПІРНІ ПИТАННЯ ПРАВОВИХ ПІДСТАВ СТВОРЕННЯ СІМ'Ї ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Ревуцька І. Е.

*старший викладач кафедри цивільного права та процесу
юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Прийнятий 10 січня 2002 року новий Сімейний Кодекс України (далі – СК України) [1] у ч. 4 ст. 3 встановлює невичерпний перелік підстав створення сім'ї, зазначаючи, що сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства. Фактично спірні питання виникають лише стосовно останнього положення, тоді як перші три достатньо повно та прозоро врегульовані національним сімейним законодавством.

Першою підставою створення сім'ї є шлюб. Ст. 4 СК України вказує, що особа, яка досягла шлюбного віку, має право на створення сім'ї, таким чином ще раз, опосередковано, визначаючи шлюб як підставу створення сім'ї. Відповідно до ст. 21 СК України шлюб визначається як сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану. Таким чином, крім біологічної ознаки щодо статі осіб, які можуть укласти шлюб, закон встановлює обов'язковість державної реєстрації шлюбу. Слід підкреслити, що жодних інших умов для визнання подружжя сім'єю не вимагається. Більш того, абз. 2 ч. 2 ст. 3 СК України окремо наголошує на тому, що подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно. Ч. 2 та 3 ст. 21 СК України вказують на те, що проживання жінки та чоловіка однією сім'єю чи релігійний обряд шлюбу не є підставою виникнення у них прав та обов'язків подружжя і, таким чином, шлюбом з юридичної точки зору не вважаються. Водночас, вказані юридичні факти можуть розглядатися як підстави створення сім'ї, що не заборонені законом і не суперечать моральним засадам суспільства.

У якості другої підстави створення сім'ї СК України називає кровне споріднення. Ступені такого споріднення не конкретизуються, лише ч. 2 ст. 4 вказує, що сім'ю може створити особа, яка народила дитину, незалежно від віку. Таким чином, перш за все споріднення як підстава створення сім'ї стосується батьків та дітей. Як і щодо подружжя, абз. 2 ч. 2 ст. 3 СК України встановлює, що дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не про-

живає. Але у даному випадку слід мати на увазі, що, відповідно до ч. 1 ст. 6 СК України правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття. Щодо повнолітніх сина, дочки, інших родичів, то для того, щоб вважати їх сім'єю, необхідні також ознаки спільного проживання та ведення спільного господарства.

Третьою підставою створення сім'ї є усиновлення, яке визначається ст. 207 СК України як прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду. Незважаючи на те, що ст. 232 СК України (ч. 4 та 5) вказує на те, що усиновлення надає усиновлювачеві та особі, яку усиновлено права і накладає на них обов'язки у такому ж обсязі, який мають батьки щодо дитини та дитина щодо своїх батьків, усиновлення є самостійною підставою створення сім'ї, на що окремо вказується в юридичній літературі [2, с. 26].

Положення національного законодавства щодо створення сім'ї на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства, належить до найбільш спірних. Дані підстави СК України не конкретизує, а лише наголошує на необхідності наявності сукупності певних юридичних фактів. В юридичній літературі також немає єдиної позиції з цього питання. Єдине про що можна сьогодні казати впевнено, що дані підстави створення сім'ї можуть розглядатися як такі лише в разі спільного проживання осіб та ведення ними спільного господарства. Але і за наявності цих ознак юристи-науковці висловлюють різні думки стосовно того, чи можуть такі особи вважатися сім'єю.

Сімейне законодавство питання стосовно дотримання моральних засад суспільства при створенні сім'ї не розкриває. Лише у випадку, коли йдеться про проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу встановлюється обмеження, що таке проживання стає підставою для виникнення у них права спільної сумісної власності на набуте ними за час спільного проживання майно виключно, якщо жоден з них не перебуває в будь-якому іншому шлюбі. Але в даному випадку обмеження стосовно перебування таких осіб в шлюбі скоріше було спрямовано на запобігання виникненню правової невизначеності щодо набутого майна, ніж на забезпечення дотримання моральних засад суспільства.

Таким чином, положення законодавства, яке передбачає у якості підстави створення сім'ї «інші підстави, не заборонені законом і такі, що не суперечать моральним засадам суспільства» потребує уточнення. Найбільш простим шляхом було б його виключення, але навряд чи такий підхід відповідатиме сучасній тенденції щодо лібералізації регулювання сімейних відносин. Здається, у даному випадку було б доцільно звернути увагу на поширений в країнах членах ЄС інститут зареєстрованого партнерства. Слід зазначити, що відпо

дно до Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року передбачено до II кварталу 2017 року передбачена розробка та подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту закону про легітимізацію зареєстрованого цивільного партнерства для різностатевих і одностатевих пар з урахуванням майнових і немайнових прав та наслідування майна, утримання одного партнера іншим в разі непрацездатності, конституційного права не свідчити проти свого партнера [3]. Саме прийняття зазначеного закону має створити належні правові засади для створення сім'ї особами з інших ніж шлюб або споріднення підстав.

Література:

1. Сімейний кодекс України [від 10.01.2002 № 2947-III] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
2. Жилинкова И. В. Проблемы правового режима имущества членов семьи : дис. на соиск. уч. степ. доктора юрид. наук : спец. 12.00.03 – гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право / Ирина Владимировна Жилинкова. – Харьков, 2000. – 407 с.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року» [від 23 листопада 2015 № 1393-р] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248740679>.

ОСНОВНІ ВИДИ КЛАСИФІКАЦІЙ ПРОЦЕДУРИ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО

Тамаря Я. В.

*аспірант кафедри адміністративного і кримінального права
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Оскільки, класифікація, по-перше, дає можливість використати порівняльній аналіз для відмежування сервісно-публічного процедури щодо надання адміністративних послуг від інших видів адміністративних процедур органами публічної адміністрації; по-друге, забезпечує можливість всебічного дослідження юридичної природи процедур надання послуг (суб'єктів, об'єктивної, суб'єктивної сторони адміністративного процедури), ми розглянемо існуючі в адміністративно-правовій науці підходи до класифікації державної реєстрації речових прав на нерухоме майно.

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА
ТА ПРАВОВА ДЕРЖАВА»

(м. Ужгород, 15–16 вересня 2017 р.)

Підписано до друку 20.09.2017. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 11,86. Тираж 150. Замовлення № 1017-503.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73034, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а, офіс 105.

Телефон +38 (0552) 39 95 80

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 4392 від 20.08.2012 р.

